

40 NĂM SAU

CÁI MỈM CƯỜI CỦA ĐỊNH MỆNH

(Bài 1)

Dalat, chiều thứ Sáu July 17/2015

Buổi chiều trời mưa thật lớn. Chỉ mỗi tôi và Túy Tâm trong căn nhà của Hương, em trai Tuyên, ngồi trò chuyện chờ dứt cơn mưa để đến Palace đàn với Hiền đêm nay.

[Tuần lễ trước, trở về Dalat, tâm tình nát tan theo sự quay lưng của Âu Cơ, tôi tìm trốn chạy trong các chuyến về Sài Gòn hay ra thành phố biển. Loay hoay hoài vẫn không thoát được niềm đau khổ, tôi gọi đến Hiền, một chú bạn nhỏ hơn, đang là *pianiste* mỗi đêm cho khách sạn Palace ở Dalat, van nài: "*Cho chị đàn với em đi! Chị thềm đàn quá! Chị sẽ không đòi chủ trả công các bác nào đâu. Chỉ cần cho chị đàn và một cốc nước lạnh là đủ!*"

Sau một lần tập dượt qua loa, Hiền bày tỏ:

"Lần thứ hai em nghe chị đàn, thấy đã mấy chục năm bỏ đàn mà chị vẫn không mất phong độ. Em phải thành thật nói rằng chưa biết ai có dáng cách và giọng đàn đặc biệt khác người như chị. Chị đừng bỏ đàn! Hãy nên trở lại với Âm Nhạc đi!"

Đêm nay là buổi thứ ba tôi tìm đến Palace.

Buổi chiều ngồi nhìn mưa rơi, đột nhiên tôi nói với Tâm:

"Nhờ Tâm gọi anh Ngọc mời đến Palace nghe chị đàn. Chị muốn gặp anh ấy. Nhưng nếu nhận ra giọng chị, anh sẽ không bắt máy."

Vậy là Tâm gọi. Anh vui vẻ nhận lời ngay.

Trước một cử tọa thân mật chừng độ chục người, tôi đâm hứng thú, tiếng đàn phát ra diu dặt. Cây đàn mua của Lê Thiên Ân ở Sài Gòn quả là quý báu khi phô bày được trọn vẹn giùm tôi những âm thanh nghẹn ngào da diết. Tôi khóc trong tiếng đàn, khóc cho *người tình đầu tiên* đã bị tôi "bỏ rơi" từ hơn 30 năm trước, khóc cho chính cuộc đời mình theo những thống khổ đổ xuống khôn nguôi.

Những tràng pháo tay hâm mộ vang lên. Tôi tưởng như tìm được "*điều gì đó đã mất*" dù trong cái đi tìm này vẫn không thể chối với chính lòng riêng một nỗi "thiếu tự tin" là sẽ tìm ra.

Lúc hơn 8 giờ tối, anh Ngọc và Sáng tìm đến. Tôi vẫn đàn, vẫn đàn. Giờ phút này, sao chỉ thấy Âm Nhạc mới có khả năng đem cho

tôi những niềm âm áp. Còn người xưa? Một khoảng cách xa vời vợi chừng như không thể nào lấp hết cho đầy?

Đến một hồi, tôi bỏ đàn xuống ngồi trước anh. Và nói:

"Em đang dự tính mở một quán *café* âm nhạc ở Nha Trang, nhưng thiếu tay đệm *piano*. Có thể nào anh giúp em điều đó?"

Tức thì anh đáp:

"Bất cứ cái gì em cần đến, anh xin hứa sẽ thực hành cho em ngay!"

Trái tim ngỡ ngàng...

Và rồi tôi phá ra cười:

"Anh hứa với em rất nhiều lần như vậy, nhưng chẳng bao giờ thực hành lời nói..."

Anh gật đầu, ánh mắt nghiêm trang:

"Không, lần này anh nói thực. Chỉ cần em gọi một tiếng là anh sẽ bỏ đi ngay xuống Nha Trang với em!"

Khi Tâm đưa đề nghị:

"Lâu lắm mới gặp anh Ngọc. Có thể nào anh hòa đàn với chị Thu Vân cho bọn em nghe đêm nay?"

Anh nhìn tôi, vẻ ngần ngại. Tôi cũng thấy trong lòng ngần ngại, không tin rằng nét tài hoa trên 10 ngón dài anh còn giữ được... Nhưng rồi tôi vẫn gật đầu:

"Phải đó. Anh đệm cho em vài bản đi, lâu quá em chẳng còn tay đệm nào ưng ý như đã có anh trong thuở ngày xưa."

Anh đứng lên ngay. Chú Hiền nhường *piano* cho anh. Cái dáng anh gầy yếu, chân đi chậm từng bước ra vẻ hoàn toàn là một ông lão. Nhưng khi ngồi vào đàn, dạo qua vài âm thanh nhỏ, anh đã hỏi ngay tôi:

"Em còn nhớ *Uno* không?"

Tôi cười:

"Em không chắc. Đã 40 năm rồi còn gì! Có đoạn nào quên, anh phải đỡ cho em?"

Vậy là bài Tango thuở nào anh dạy tôi, lần đầu bước chân vào *dancing Nautique*, được tấu. Lạ lùng thay khi anh --và cả chính tôi-- lại đàn trọn tru bản nhạc này như những ngày Dalat xưa. Hai bàn chân không đập *pédale* mà những âm thanh từ mười ngón tay anh vẫn phát ra mạnh mẽ đầy nét sang cả. Trái tim tôi vọng lên nỗi bồi hồi xúc động.

Ôi! Đã bốn mươi năm chia cách mà tưởng như vẫn còn là ngày *hôm qua* trên sân khấu Duy Tân!

Anh đàn và tôi đàn, những bản nhạc thân yêu ngày cũ. Luồng âm thanh đan quyện vào nhau, thiết tha, gắn bó. Tôi không ngờ đêm nay, một cách thật tình cờ, có thể bắt gặp lại chút gì ngày xưa đã mất...

Trong tiếng đàn anh và cả tiếng đàn tôi như dường vọng vang những niềm tiếc nuối. "Những ngày xưa" bây giờ đang trở lại, không phải trên vóc dáng hai con người, mà chính là trong cái "linh hồn âm nhạc" của cả hai.

Trong tôi có điều ngạc nhiên khi ngẫm nhớ mọi sự. Từ đầu tháng 5/1975 tôi bỏ Dalat ra đi thì cũng là lúc anh bỏ hẳn hàng phím trắng.

- Đạo kế tiếp, đôi lần trở lại Dalat (nhất là vào mùa hè năm 1982 tại nhà bác sĩ Thực), nghe anh đàn vẫn hay, ngón đàn vẫn truyền cảm phong phú.

- Và cái lần thứ nhất tôi từ Mỹ về thăm quê hương năm 1993, nghe tiếng đàn anh tại nhà Cao Quang Ngộ theo lời yêu cầu của Trần Nghi Hoàng, thấy tiếng đàn vẫn chưa sút.

- Nhưng rồi, vào mùa hè 1997 trở lại Dalat, khi Hiệp yêu cầu anh đàn với tôi bản *Blue Skies* thì rõ ràng là anh chịu thua...

- Mùa hè 2011, gặp lại nhau, anh bất ngờ xin tôi đem đàn tới Duy Tân (bấy giờ đổi tên Cung Đàn Xưa) trình tấu. Thật phải nói, đêm đó anh hiện thân là một kẻ hoàn toàn bất lực trước giọng đàn tha thiết của tôi trên sân khấu thuở nào.

Cũng đêm đó, khi từ Cung Đàn Xưa về phố ăn khuya, (tiếp theo là những buổi sáng tại căn nhà Mỹ Vân ở Cam Ly), tôi đã nói với anh:

"Thượng Đế cho mình một tài năng mà mình không trau chuốt thì Ngài sẽ lấy lại. Cũng như Ngài đã cho mình một tình yêu tuyệt mỹ mà mình không gìn giữ thì Ngài sẽ làm cho tan biến thôi!"

Có lẽ những lời đơn giản ấy đã tác động anh... Để rồi sau cái chết bất ngờ của bé Nga vào đầu năm 2012, kéo dài theo những khổ đau không ngớt, anh đã tìm lại chút nào con người anh trong âm nhạc... Nên đêm nay (mùa hè 2015 tại khách sạn Palace), giọng đàn anh thay đổi, khác hẳn hai lần gặp 1997 và 2011 trước đây.

[Về sau Âu Cơ nhận xét: *"Lúc nghe tiếng đàn mẹ dồn dập sôi nổi, con nhìn lên thì thấy mẹ đang đàn cùng bác Ngọc. Và khi giọng đàn dịu dịu đều đều thì rõ là lúc mẹ đang đàn với chú Hiền."*]

Nhận xét của Âu Cơ nói lên điều gì? Phải chăng là "sự tìm thấy lại" trong tôi những gì đã mất? Phải chăng Thượng Đế vẫn còn đoái hoài cho hai tâm hồn không ngớt bị dày vò đau khổ trong lần "gặp lại nhau" đêm nay qua Âm Nhạc? Có lẽ thế, nên từ vóc dáng tàn tạ của cả hai người nghệ sĩ, Âm Nhạc vẫn rung lên điệu nhạc êm đềm của thuở nào xưa cũ. Và điều này (thể hiện nơi anh) đã rõ ràng khiến tôi (và cử tọa) cùng cảm động ngấn ngơ.

*
* *

Tan buổi trình diễn ở Palace, trở về nhà Hương, tôi và Tâm nằm trò chuyện mãi tới khuya. Điều đáng ghi vào đây chính là hình ảnh Tâm bốn mươi năm trước và bốn mươi năm sau --trước hai cung đàn đứt đoạn-- vẫn không thay đổi. Một nỗi bồi hồi tràn lên trái tim theo những gì vừa kể. Năm xưa, Tâm từng nhiều lần ngồi nghe tôi và anh đàn; năm nay một cách bất ngờ, cũng Tâm ngồi nghe lại từ hai người tình đau khổ những tiếng nhạc dở dang...

Giọng ngậm ngùi, Tâm nói:

"Phải nhận rằng hơn tất cả các mối tình trong đời chị, tình yêu Âm Nhạc quả là kỳ lạ. Với các người tình, ngay cả với anh Ngọc, khi dứt là chị dứt luôn. Nhưng với Âm Nhạc, lúc có cơ hội tìm gặp lại, chị vẫn sẵn sàng giang tay chụp bắt rất say mê như thuở nào."

Đúng vậy. Trong đời tôi, những người tình đến rồi đi dần có làm trái tim tôi tan nát thì sự tan nát này cũng theo thời gian mà quên lãng. Còn người tình Âm Nhạc, *một thời hiện thân qua anh*, khi mất đi, tại sao tôi vẫn cứ mãi bị tiếc nuối dày vò?

Tâm cũng nói:

"Lúc này mới thoát đến, ngồi nghe chị đàn với anh Hiền, anh Ngọc có đưa ra nhận xét: *'Tiếng đàn Thu Vân bây giờ khác xưa nhiều lắm.'* Tâm hỏi: *'Khác thế nào?'* thì anh đáp: *'Ngày xưa tiếng đàn Thu Vân lãng mạn, phiêu bồng. Còn ngày nay chắt chũa sâu dày những nỗi niềm thống khổ!'*

Lời kể của Tâm làm nhớ lại những lời anh trong một đêm Dalat khi tôi về thăm quê hương lần thứ nhất.

Mùa Xuân 1993 trước Trần Nghi Hoàng và hai người bạn cũ, anh đưa ra nhận xét:

"Ngày đêm thứ nhất gặp em tại vũ trường Nautique, khi những âm thanh đầu tiên từ cây violon trên tay em vang lên những tiếng dạt dào như thác lũ, anh đã chợt nghe dâng cao trong tim mình nỗi bàng hoàng xúc động, kèm theo cảm giác lo sợ mà anh không thể nào phân tích ra được.

Khi ấy, anh nhận rõ hai điều: Thứ nhất, những notes harmoniques nơi ngón tay út yếu ớt nghe sao thật nghẹn ngào cay đắng. Thứ hai, những âm thanh ở giây vide tạo nên nỗi rung cảm đến độ ngơ ngẩn cho người nghe.

Hai điều này không thể tập được, mà nó chỉ xuất phát từ trái tim người nghệ sĩ, chạy dài theo các động mạch, qua khắp nơi trong cơ thể rồi chuyển ra mười đầu ngón tay để rung lên thành những âm thanh truyền cảm.

Những âm thanh này xô đẩy lớp không khí chung quanh, tạo nên những viba, xâm nhập qua tai người nghe, rồi chạy lên đến óc, làm rung động những sợi dây thần kinh, khiến cho trái tim như ngừng đập, tất cả máu huyết như bị đè nén, sau cùng

trở nên nổi ngor ngẩn bàng hoàng vang dội trong thâm sâu trí não.

"Ngay từ đêm ấy, tiếng đàn em đã khiến anh linh cảm đến một nỗi bất hạnh vô cùng sẽ đổ xuống trên cuộc đời em. Giọng đàn của Thúy Kiều với một định mệnh không ngừng giông gió!"

Thì cái giông gió của thân phận Thúy Kiều từ sau mỗi tình gãy đổ năm xưa đã chứng thực lời anh nói ở trên.

Từ ngày bỏ Dalat ra đi, tôi vẫn đàn vẫn đàn, nhưng tiếng đàn rõ ràng u uất. Cái thuở thong dong sống trong Tình Yêu và Âm Nhạc trên sân khấu Duy Tân Dalat không còn nữa, mà thế vào đó là những bước giang hồ cô lẻ, những giọt nước mắt chảy ngược vào tim, và trên hết, một giọng đàn chứa chan uất nghẹn. *"Những nỗi niềm"* được anh nhìn ra rất sớm ở cái thuở mới đi vào đời nhau dạo đó. Nhưng phải đến bây giờ, 40 năm sau, tôi mới chứng thật được điều này với chính lòng riêng.

Trong đêm đen của vùng không gian giá lạnh, tôi cứ thao thức theo những gì mới vừa xảy ra ban tối.

Lại nghe Tâm nhận xét:

"Anh Ngọc đúng là con người chung thủy. Mấy chục năm rồi mà tính cách dịu dàng của anh đối với chị vẫn không thấy đổi thay."

(Câu nói Tâm bất ngờ làm nhói lên trong tim tôi một nỗi đau mơ hồ khi nhớ lại những lời bần thiú Trần Nghi Hoàng và Trần Quảng Nam đưa lên trên Facebook tôi tuần lễ trước...

[Một buổi chiều muộn, đầu tháng 7/2015, đang ở Nha Trang, nhà Di Túy, tình cờ mở Facebook ra xem, thấy phần *comment* bên dưới bài *Chim Di Mọi Cánh Bay Tìm Tổ* tôi *post* vài ngày trước, có câu của Trần Quảng Nam: *"Thấy cái này quen quen, nhưng rõ ràng lão khoét."* Tiếp liền sau đó là câu *post* của Trần Nghi Hoàng: *"Cái trò lão khoét này xảy ra đã hơn hai chục năm rồi, giờ Nam mới biết sao?"*

Khi ấy trong óc tôi hiện lên nỗi chán chường kỳ lạ. Nghĩ, *"Trần Quảng Nam từng là bạn tôi, và TNH dẫu gì cũng là cha của Âu Cơ, là 'hai người đàn ông', tại sao lại có thể buông ra những lời bần thiú tầm thường như vậy về một người vợ cũ, một người bạn cũ?..."*

Cũng tự hỏi mình có còn yêu anh trong hiện tại? Câu trả lời được nhóm lên tức khắc: ***"Tôi vẫn yêu anh-con-người-âm-nhạc như luôn yêu hoài tiếng-đàn-tôi-trầm-buồn-da-diết."*** Trong 40 năm xa cách cho dù ném trải biết bao thống khổ, tôi vẫn thấy mình ĐÚNG trong

việc ngày đó đã trao gửi trái tim cho anh, *người-tình-Âm-Nhạc-muôn-đời* của tôi."

□